

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 10 februari 1905, kl. 3 e. m.

*Betänkande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af
12 § b) bevillningsförelörden.*

(2:a A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 5, har herr C. J. Hammarström anfört följande:

»Före 1872 taxerades de enskilda järnvägarne för den beskattningsbara inkomst de hade på den plats, där respektive banor hade sin styrelse förlagd, men vid 1872 års riksdag fattades beslut, att vinsten af järnvägsdriften skulle fördelas på de särskilda stationerna efter hvars och ens värde med afseende på afsänd person- och godstrafik. I allmänhet torde järnvägarna i analogi med nämnda riksdagsbeslut hänföra äfven transittrafiken till de stationer, som därmed tagit befattning, d. v. s. efter samma grunder, som tillämpats med afseende på lokal- och samtrafik. Emellertid har helt nyligen genom Kungl. Maj:ts resolution den 2 december 1904 på de besvär, som anförts af styrelsen för Örebro—Köpings järnväg öfver kungl. kammarrättens utslag, gifvits ett prejudikat, hvars verkningar otvifvelaktigt komma att få mycket stor räckvidd. Då det emellertid är Riksdagen ensam, som besluter om bevillningsstadgans innehåll, synes det

mig vara nödigt, att Riksdagen äfven uttalar sig om rätta tolkningen af bevillningsstadgan i nu omförmälda fall. Saken är till sin innebörd så mycket allvarligare, som det icke kommer att stanna vid de parter, hvilkas tvist nu är afgjord af Kungl. Maj:t, utan kommer att införa en ny princip för järnvägarnas beskattning öfver hela landet. Saken är i korthet följande.

För ofvannämnda järnväg Örebro—Köping hade den styrelse, som fungerade intill år 1900, till de taxeringsberedningar, inom hvars område banans stationer äro belägna, afgifvit uppgift på fördelningen på hvarje station hvad å hvar och en belöpte, och då alltid efter den principen, att inkomsten för transitotrafiken tillfördes de stationer, som med den tagit befattning (hvarom upplysande handlingar skola bevillningsutskottet tillhandahållas).

Den nya styrelsen för nämnda järnväg ingaf till taxeringsberedningarna en uppgift till fördelning efter nya grunder, nämligen så att fördelningen för lokal- och samtrafik bibehölls vid den fördelningsgrund, som förut varit tillämpad, men för transitotrafiken har den nya styrelsen infört en helt och hållet ny beräkningsgrund på så sätt, att den tillfört hvarje station, som tågen passerat, andel af inkomsten för transitotrafiken, ehuru hvarken tjänstemän eller betjante vid bemälda passerade station rört godset med ett finger. Detta förklarings sätt hade till följd en genomgripande förändring i taxeringsbeloppen, som närmare utvisas af närslutne bilaga.

Taxeringsmyndigheterna, såväl berednings- som taxeringsnämnden för den ort, inom hvilket område Valskogs station är belägen, underkände den nya beräkningsgrunden och påförde bolaget efter den gamla beräkningsgrunden bevillning till lika belopp med föregående år, 89,510 kronor i stället för kronor 23,288,25, som af styrelsen föreslagits. Däröfver anförde bolagets styrelse besvär hos pröfningsnämnden i Västmanlands län; pröfningsnämnden underkände besvären och fastställde taxeringsnämndens beslut. Däröfver anförde järnvägsstyrelsen besvär hos kungl. kammar-rätten, som likaledes underkände besvären och fastställde taxeringen. Besvären fullföljdes hos Kungl. Maj:t. Kungl. Maj:t har som ofvan nämnts gentemot 11 taxeringsmyndigheter, som uttalat sig i samma ärende, intagit en ifrån dem afvikande ståndpunkt samt slutligen ändrat kammar-rättens beslut utan att angifva på hvilka grunder detta skett.

Då sålunda olika meningar yppat sig om hvad som i bevillningsstadgan förstås med större och mindre stationer (§ 12 mom. b), är ett förtydligande af ofvannämnda passus i bevillningsstadgan nödvändigt. På grund af hvad sålunda anförts, får jag härmed vördsamt föreslå,

att ofvan citerade moment måtte erhålla den ändrade lydelse, att däraf må vara tydligt, hvad beträffar järnvägsbolag, att hvarje stations värde måtte bero på dess inkomst af såväl persontrafiken som afsändt och mottaget lokal-, samtrafiks- och transitogods, och får jag vördsamt hemställa, det bevillningsutskottet behagade gifva det åsyftade momentet den lydelse, som anses erforderlig för ofvan uttalade önskemåls vinnande.

Skulle bevillningsutskottet finna det olämpligt att vidtaga ändringar i bevillningsstadgan och hellre vilja göra ett uttalande i frågan, så anhåller jag likaledes vördsamt, att så måtte ske.»

Vid motionen finnes fogad en bilaga, till hvars innehåll utskottet hänvisar.

Frågan om beskattningsorten för inkomst af järnvägsdrift var jämväl vid 1904 års riksdag föremål för behandling. I en inom Första Kamraren af herr Ph. Leman då väckt motion hade gjorts framställning därom, att i bevillningsförelörden eller, om så lämpligare funnes, i instruktionen för taxeringsmyndigheterna skulle införas föreskrift, bland annat, att inkomst af järnvägsdrift skall fördelas å de särskilda stationerna efter storleken af den vid hvarje station *debiterade* uppbörd.

Riksdagen aflät i anledning af berörda motion en skrifvelse, n:o 153, till Kungl. Maj:t, med begäran att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till införande i gällande bevillningsförelörden af närmare bestämmelser rörande beskattningsort för inkomst af kanal- och järnvägsdrift.

Efter att hafva påpekat, bland annat, hurusom beträffande beskattning af den från järnvägsdrift härflytande inkomsten olika uppfattning hos taxeringsmyndigheterna gjort sig gällande, särskildt i fråga om inkomsten af transitotrafik, gjorde Riksdagen i nämnda skrifvelse följande uttalande i frågan:

»I likhet med motionären håller Riksdagen före, att för beskattning af såväl kanal- som järnvägsanläggning tarvas förändrade bestämmelser, ägnade att i högre grad, än för närvarande är fallet, åstadkomma likformighet de olika orterna emellan och att tillgodose de särskilda kommunernas berättigade anspråk på inkomst genom sådan beskattning. Enligt Riksdagens mening böra dessa nya föreskrifter affattas i den riktning, att,

då kanal eller järnväg har stationer inom flera kommuner, kanalens eller järnvägens ägare taxeras inom hvarje kommun för den del af anläggningens hela inkomst, som kan beräknas hafva uppkommit genom den inom kommunen bedrifna kanal- eller järnvägsdriften. Riksdagen anser sig emellertid icke böra framlägga något förslag till de ändringar i bevillningsförordningen, den ifrågasatta anordningen af kanal- och järnvägsanläggningsbeskattning påkallar, utan inskränker sig allenast till att aflåta en skrifvelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Förevarande beskattningsfråga synes nämligen Riksdagen vara af den vikt, att densamma kräfver en noggrann och omfattande utredning, som lämpligen torde böra verkställas genom Kungl. Maj:ts försorg. Särskildt lärer tillfälle böra beredas vederbörande kanal- och järnvägsförvaltningar att yttra sig i ärendet, innan nya stadganden rörande beskattning af inkomst utaf kanal- och järnvägsdrift varda meddelade, hvarjämte den s. k. zontariffen och därmed jämförliga bestämmelser, hvilka redan tillämpas vid åtskilliga enskilda järnvägar, måhända kunna komma att förorsaka svårighet vid ordnandet af beskattning af inkomst utaf järnvägsdrift i den af Riksdagen ifrågasatta riktningen.»

Enligt hvad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t den 31 december nästlidet år anbefallt öfverståthållareämbetet och Kungl. Maj:ts samtliga befallningshafvande i länen att, efter det vederbörande kanal- och järnvägsförvaltningar beredts tillfälle att yttra sig, afgifva utlåtande öfver Riksdagens ifrågavarande skrifvelse.

Den brist på likformighet, som gör sig gällande vid beskattning af inkomst, härflytande från järnvägsdrift, måste gifvetvis medföra stora olägenheter för vederbörande kommuner, då, såsom i det af motionären anförda fallet, betydande omkastningar i taxeringen härigenom kunna uppstå. Närmare bestämmelsers utfärdande i förevarande hänseende äro därför utan tvifvel erforderliga. Bevillningsutskottet finner sig emellertid icke böra frångå den af Riksdagen i ofvan åberopade skrifvelse uttalade mening, att en noggrann och omfattande utredning bör föregå, innan nya stadganden i ämnet utfärdas. En dylik utredning är, på sätt ofvan nämnts, redan inledd, och torde resultatet af densamma böra afvaktas, innan Riksdagen vidtager någon ytterligare åtgärd för ordnandet af ifrågavarande beskattningsförhållanden.

Med stöd af hvad sålunda anförts, hemställer bevillningsutskottet,

att förevarande motion om ändrad lydelse af 12
§ b) bevillningsförordningen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1905.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
